

15 TETOR 2015

KOMUNITETET PAKICË NË SISTEMIN E ARSIMIT TË LARTË TË KOSOVËS: A KA ABUZIME ME SISTEMIN E KUOTAVE?

Më 13 tetor, Komisioni i Kuvendit për të Drejtat, Interesat e Komuniteteve dhe për Kthim diskutoi për çështjen e sistemit të kuotave të rezervuara për studentët që vijnë nga komunitetet pakicë në universitetet publike në Kosovë. Sistemi i kuotave për studentë, i dizajnuar për të i ofruar rastin studentëve nga komunitetet pakicë të aplikojnë dhe regjistrohen për studime në universitetet publike të Kosovës, është bërë cak i raportimeve për keqpërdorime të sistemit nga ana e studentëve që nuk i përkasin komuniteteve pakicë. Komisioni i Kuvendit për të Drejtat,

Në vitin akadaemik 2015-2016, numri i vendeve të rezervuara për studentë të komuniteteve u raportua të ishte 382 vende. Ky numër u plotësua shpejtë, por vetëm 30 nga këta studentë të regjistruar vijnë nga komunitetet

Interesat e Komuniteteve dhe për Kthim e ftoi ministrin e arsimit, Arsim Bajrami, dhe rektorin e Universitetit të Prishtinës, Ramadan Zejnullahun, që të hapin afatin e tretë të regjistrimeve për studentët që vijnë nga komunitetet pakicë, duke thënë se vetëm 30 nga 382 pozitat e rezervuara janë plotësuar nga studentë që i përkasin komuniteteve. Ministri fillimisht ishte pajtuar që të i udhëzojë universitetet publike të shpallin afatin e tretë të regjistrimeve, si

dhe të i takojë rektorët e këtyre universiteteve që të diskutojnë çështjen në fjalë, por dy takime të caktuara me rektorin Zejnullahu u anuluan në momentet e fundit, pa ndonjë shpjegim apo informatë të re të ofruar për publikun.¹

Arsimi i nivelit të lartë në Kosovë është i hapur për të gjithë shtetasit e Kosoves si dhe për shtetasit e huaj, pa dallim të etnisë, fesë, statusit financiar, etj., dhe në pajtim me frymën dhe principet e shumëllojshmërisë dhe shanseve të barabarta për të gjithë.² Për më tepër, Statuti i Universitetit të Prishtinës—institucioni më i madh i arsimit të lartë në Kosovë—përcakton se qasja në arsim dhe beneficione të studimit në universitet është e pavarur nga përkatësia etnike, gjuha, raca, orientimi seksual, statusi socio-ekonomik, gjinia, gjendja martesore, etj., e studentit.³ Qasja në arsim të lartë për studentët që i përkasin komuniteteve në pakicë ofrohen nëpërmjet një sistemit kuotash sipas të cilit një numër i caktuar i vendeve në universitete publike është i

¹ <http://www.rtklive.com/rtk2/?id=2&r=3314>; <http://www.kosovapress.com/sq/arsim/minoritetet-kerkojne-te-drejtat-e-tyre-per-arsim-51532/> dhe <http://www.telegrafi.com/lajme/minoritetet-kerkojne-te-drejtat-e-tyre-per-arsim-2-70875.html>.

² Ligji Nr. 04/L-037 për arsimin e lartë në Republikën e Kosovës. (29 gusht 2011).

³ 'Statuti i Universitetit të Prishtinës', Neni 7.

Qasja në arsim të lartë është e hapur për të gjithë shtetasit e Kosovës, pavarësisht përkatësisë etnike, fetare, gjuhës, orientimit seksual, etj.

rezervuar për studentë që i përkasin këtyre studentëve për çdo vit akademik.⁴ Studentët që i përkasin komuniteteve pakicë gjithashtu janë të lirë të aplikojnë për regjistrimit sipas procesit të rregullt të regjistrimit i hapur për gjithë të shtetasit e Kosovës.

Vlen të përmendet se sistemi i kuotave i prek studentët nga komunitetet pakicë që studiojnë në kuadër të sistemit të arsimit të lartë të ofruar nga Republika e Kosovës, kryesisht turqit, romët, boshnjakët, ashkalinjtë, dhe egjiptianët. Sistemi paralel i arsimit të lartë në gjuhën serbe, i përbërë nga

Universiteti i Mitrovicës së Veriut dhe me studentë kryesisht serbë, goranë, dhe romë që flasin serbisht, edhe pse me rëndësi si temë në vetvete, është krejtësisht i pavarur nga sistemi i Kosovës, dhe si i tillë, nuk përfshihet në këtë raport.

Çështjet që kanë pasur të bëjnë me sistemin e kuotave për pjesëtarët e komuniteteve pakicë janë ngritur vazhdimisht. Në tetor të vitit 2014, Zëvendës Ministri i atëhershëm i Arsimit, Usman Baldzhi, u citua të ketë thënë: “Disa të rinjtë shqiptarë kanë përdorur kuotat e rezervuara për studentë të komuniteteve pakicë që të regjistrohen në Universitet”, dhe “se ata e kanë bërë këtë duke kërkuar nga partitë politike që të lëshojnë deklarata mashtruese për sa i përket përkatësisë së tyre etnike.”⁵ Në mandatin e mëparshëm, respektivisht, nga 2012-2014, Këshilli Konsultativ për Komunitete (KKK) ka ngritur këtë shqetësim dhe ka lëshuar një rekomandim për Ministrinë e Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë. Nëpërmjet rekomandimit, KKK-ja i kërkoi MASHT-it të krijojë një mekanizëm për të verifikuar etninë e atyre studentëve që pretendojnë se janë pjesëtarë të komuniteteve pakicë duke i kërkuar atyre të sjellin dokumente të tilla si një vërtetim apo certifikatë të lëshuar nga Zyra përkatëse Komunale për Komunitete dhe Kthim në mbështetje të përkatësisë së tyre etnike të tilla.⁶ 6+ një Grup parlamentar politikë në Kuvendin e Kosovës, që përfaqëson partitë politike nga radhët e komuniteteve pakicë, është takuar me Ministrin e Arsimit, zt Arsim Bajrami; në shtator me ç’rast i kanë prezantuar atij çështjet dhe problemet me të cilat ballafaqohen studentët e komuniteteve pakicë duke i9 kërkuar atij hapjen e një raundi të tretë (3) të regjistrimit për studentët që u përkasin komuniteteve pakicë, gjë për të cilën Ministri Bajrami kishte rënë dakord; Ministri Bajrami, për më tepër, vuri në dukje se ai do të takohet me rektorë të universiteteve për tu kërkuar personalisht atyre që të bëjnë një gjë të tillë.⁷

Ligji për Arsimin e Lartë i referohet një sistemi të larmishëm dhe gjithëpërfshirës pa pagesë dhe i hapur për të gjithë qytetarët e Kosovës. Në të vërtetë, situata nuk është në përputhje me frymën e dispozitave të ligjit.

ECMI Kosova kohë më parë ka shkruar dhe mbështetur gjerësisht për çështjen e arsimit për pjesëtarët e komuniteteve pakicë dhe mbi rëndësinë e veprimeve afirmative dhe përfshirëse që

⁴ The number changes from year-to-year and is dependent on the total number of students in a given academic year. For 2015, the number of reserved slots for minority community students was reported to have been 382.

<http://www.kosovapress.com/sq/arsim/minoritetet-kerkojne-te-drejtat-e-tyre-per-arsim-51532/>

⁵ <http://www.gazetaexpress.com/lajme/regjistrohene-ne-up-duke-deklaruar-kombesi-te-rrejtshme-50775/?archive=1>

⁶ ECMI Kosova, ‘Mandati i ri i Këshillit Konsultativ për Komunitete: Sfidat dhe Mundësitë’ (3 tetor, 2014), f. 6.

⁷ <http://www.info-ks.net/bosnjaci/aktualno/58559/bajrami-ministar-obecao-treci-upisni-rok-na-up>

synojnë studentët e komuniteteve pakicë.⁸ Sistemi i rezervuar i kuotave për komunitetet pakicë është një hap i rëndësishëm drejt integritetit të tyre në sistemin arsimor të nivelit të lartë të ofruara nga Republika e Kosovës. Prandaj, problemet me të cilat ballafaqohen studentët e komuniteteve pakicë duhet tu jepet vëmendje dhe kujdes meritator. Në veçanti, ECMI Kosova rekomandon që Ministria e Arsimit dhe rektorët e universiteteve publike të Republikës së Kosovës të marrin masat e duhura për të shmangur keqpërdorimin e sistemit të kuotave nga nxënësit që nuk u përkasin komuniteteve pakicë, duke institucionalizuar një mekanizëm verifikimi të projektuar për të siguruar që studentët e regjistruar në bazë të sistemit të kuotave në të vërtetë u takojnë komuniteteve pakicë.

Si dëshmi mbi përkatësinë e tyre etnike, studentët që u përkasin komuniteteve pakicë aktualisht ofrojnë një letër të nënshkruar që zakonisht u ofrohet atyre nga partitë politike, por ky proces

Mekanizmi i verifikimit do të shërbente për të vërtetuar dhe dëshmuar përkatësinë etnike të studentëve, duke mos shkaktuar ndonjë barrë të rëndë mbi studentët ose Ministrinë.

ka qenë i pambrojtur ndaj abuzimit. Ka pasur akuza, gjithashtu të ngritura edhe gjatë takimit të Komisionit Parlamentar për të Drejtat dhe Interesat e Komuniteteve dhe Kthim, që individë të caktuar brenda partive politike ofrojnë këto letra mashtruese për studentët që nuk u takojnë komuniteteve pakicë në këmbim të parave. Siç e sugjeruar nga KKK, lëshimi i certifikatave nga Zyrat Komunale për Komunitete dhe Kthim – ZKKK-të, të cilat do

të verifikohen në mënyrë të vazhdueshme për sa i përket vërtetësisë së tyre nga Ministria e Arsimit dhe universitetet publike përpara se studenti të jetë pranuar në bazë të sistemit të kuotave, do të linte shumë më pak hapësirë për abuzim dhe manipulime.

Një mekanizëm i verifikimit i kësaj natyre nuk do të shkaktonte ngarkesë të panevojshme për studentët dhe do të jetë një çështje e thjeshtë për Ministrinë për të verifikuar vërtetësinë e këtyre certifikatave përmes Drejtorive Komunale të Arsimit dhe Zyrave Komunale për Komunitete dhe Kthim. Ky mekanizëm, gjithashtu, do të sigurojë se universitetet publike dhe sistemi i arsimit publik i Republikës së Kosovës do të përmbushin premtimin e dispozitave të përmbajtura të Ligjit për arsimin e lartë për një sistem të larmishëm dhe gjithëpërfshirës, pa pagesë dhe të hapur për të gjithë qytetarët e Kosovës.

*Nëpërmjet **Kosovo Communities Issues Monitor**, (Monitoruesit të Çështjeve të Komuniteteve të Kosovës) ECMI Kosova monitoron, analizon dhe ofron rekomandime mbi zhvillimet dhe shqetësimet që ndërlidhen me pozicionin e komuniteteve pakicë në Kosovë, brenda kornizës së legjislacionit ndërkombëtar dhe vendor mbi të drejtat e pakicave. Analizat e paraqitura në Monitorues janë të mbështetura në monitorimin e rregullt dhe të ngushtë të medieve dhe intervistave me palë përkatëse të interesit. Në ndërkohë që ECMI Kosova përpiqet në çdo kohë që të sigurojë informacion të saktë dhe të nuancuar për të prezantuar pikëpamjet dhe perceptimet e të gjitha palëve, objektivi apo synimi i Monitoruesit nuk është që të sigurojë mbulim gazetaresk apo paraqitje faktike, por të ofrojë një element shtesë analitikë të debatit, duke reflektuar përvojën afatgjatë të ECMI Kosovës mbi çështjet që kanë të bëjnë me komunitete pakicë në Republikën e Kosovës dhe kuadrin ekzistues ligjor të Kosovës dhe atë ndërkombëtar.*

⁸ ECMI Kosova, 'Mbrotja dhe promovimi i arsimit për komunitete pakicë' (2 mars, 2010); ECMI Kosova, 'Përmirësimi i gasjes së pjesëtarëve të komuniteteve pakicë në Arsimin e lartë në gjuhën serbe dhe në punësimin në institucionet publike'.

Raporte dhe analiza politike të tjera të realizuara nga ECMI Kosova:

[Për një diskutim gjithëpërfshirës mbi asociacionin e komunave me shumicë serbe](#)

8 tetor, 2015

[Marrëveshja e re mbi asociacionin/bashkësinë e komunave me shumicë serbe: hap i rëndësishëm përpara, por jo fjala e fundit](#)

7 shtator, 2015

[Mosmarrëveshjet lidhur me përdorimin e gjuhëve në Kosovë si dhe implementimi i dobët i kornizës ligjore](#)

2 gusht, 2015

[Hyn në fuqi pakoja e ligjeve për të drejtat e njeriut](#)

26 korrik, 2015

[Mbi trendin shqetësues të incidenteve të drejtuara ndaj komitetit serb në regionin e Pejës dhe Klinës](#)

19 korrik, 2015

[Vivovdani: Mungesa e lajmeve është lajm i mirë](#)

2 korrik, 2015

[Rreth incidenteve të fundit në Klinë dhe procesin e ngadalshëm të kthimit](#)

21 maj, 2015

[Dita memoriale e goranëve më 6 maj: Një mundësi e humbur për institucionet e Kosovës](#)

14 maj, 2015

[Bashkësia/Asociacioni i komunave me shumicë serbe: Çfarë është e \(pa\)mundur në kuadër të kornizës ligjore të Kosovës?](#)

16 prill, 2015

[Bashkësia/Asociacioni i komunave me shumicë serbe: Një klub ekskluziv I bazuar në përkatësinë etnike?](#)

31 mars, 2015

About ECMI Kosovo

ECMI Kosovo is the principal non-governmental organisation engaged with minority issues in Kosovo, with the overarching aim to develop inclusive, representative, community-sensitive institutions that support a stable multi-ethnic Kosovo. ECMI Kosovo contributes to the developing, strengthening and implementation of relevant legislation, supports the institutionalisation of communities-related governmental bodies, and enhances the capacity of civil society actors and the government to engage with one another in a constructive and sustainable way.